Ч. 84. Чернівці, неділя дня 17. (30.) липня 1905 р. Рочник XXI.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятниці і неділї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтовоі.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . . 1 „ 70 „

Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

.....тепле его слово.

Пан Аврель Ончул видав відозву до виборців Черновецкого, Сторожинецкого і Серецкого повіту. Та відозва почнає ся неправдою, що довіренники волоского народу завізвали его кандидувати, наколи весь сьвіт знає, що п. Аврель обіцяв закутати свого шваґра Лупу в банку, а для себе вимовив за то мандат до Відня. Закиринивши Буковину, зрече ся він посольства до сойму і не покаже більше навіть свого носа на Буковину, а буде послувати до ради державної з Берна доти, доки не стане шефом секцийним в міністерстві фінансів. Ось так гадає п. Аврель закутати себе, отсе цїль его кандидатури на посла до ради державної після его власної заяви, на що є сьвідки. І такого посла мав би вибрати руский і волоский нарід, що й так має найменьше своїх заступників у Віднї...

Послухаймо, що п. Аврель обіцює у своїй відозві. Перед усїм хоче він заступати ся за інтереси поодиноких виборців. Ну, він же-ж і дав докази на те, що личні інтереси поодиноких людий, а між ними его родини, єму найперша річ, важнїйша чим інтереси загалу, та чи так повинен поступати посол, про се вже і на Буковині думає нарід зовсїм противно.

В другій лїнії п. Аврель хоче дбати про волоскі національні справи, а про других тілько о стілько, о скілько не входять в рахубу інтереси волоскі. Пригляньмо ся тепер повітам, в яких п. Аврель кандидує! Ото в сих трох повітах списано при послїдній конскрипциї 1900 року кругло 217.000 мешканців, з них є 100.000 Русинів, 67 тисяч Волохів, а 50.000 иньших народностий. Отсї числа говорять самі про себе, а й про те, чи має з сих повітів послувати Волох, що ставляє наперед національні інтереси Волохів, котрі як раз у сих переважно руских повітах заходять ся навіть брутальною силою румунїзувати Русинів, пр. у Вовчинци і в Каменці Серецкого повіту, в Бросківцях і Банилові Сторожинецкого повіту або в Горичі, Кучурові, Чоґрі, Михалчу і т. д. Черновецкого повіту.

Чи сьміє сьвідомий Русин віддати свій голос на кандидата, як Аврель Ончул, що ставляє таку національно-волоску програму і що звязав ся з румунїзаторскими попами і дїдичами, відвічними ворогами руского народу, як сам сказав, до борби супроти Русинів, яких п. Аврель назвав „спільним ворогом“?...

І сей чоловік сьміє ще в своїй відозві говорити про мир в краю, про спокій, який він один заколотив знов, розбивши мир в соймі задля личних інтересів, які й тепер ставляє на перше місце. Чи-ж не пуста бляґа супроти того самохвальба сего кандидата, що він в інтересї миру заходив ся коло виборчої реформи краєвої і громадскої, а нїм ще вони увійшли в житє, розбив підвалини сеї реформи, бо розбив вільнодумну, поступову більшість, а на еї місце злучив ся з ворогами поступу і вільнодумства, з попами і дїдичами, котрі напевно зведуть сї закони на нїчо, коли сї закони повернуть наново до сойму. П. Аврель навіть заповідає се сам у своїй відозві і каже, що не буде противний тому, коли правительство схоче, щоби сї реформи звести до меньшої міри. Ось Вам, панове виборці, поступовий кандидат, що вже з гори годить ся на те, аби ті закони, що й так дїдичі і попи обкроїли, ще дальше обмежувано.

Про краєвий банк не треба й говорити, який мізерний був би він після пляну п. Авреля без злуки з поземельним банком, чому він був противний і проти чого навіть голосував у соймі, як би не вільнодумні посли, а головно др. Стоцкий. Але за те п. Аврель придумав величезну пенсию з того банку для свого шваґра, вигадав аж трох віцепрезидентів і ще купу иньших функціонарів і то всїх із грубими винагородами, що з'їдати ме рікрічно величезні суми, які після проєкту наших послів можна було обмежмти задля ще дешевшого кредиту для бідного задовженого народу.

І сей сам п. Аврель, що таким способом викинув річно десятки тисяч чистого доходу з краєвого банку, обіцяє учителям, лїкарям і писарям золоті грушки на вербі з пропінациї, яка ледви чи перейде з роком 1911 на край, замість щоби був заощадив вже готовий гріш на сю цїль. Та п. Аврельови обіцяти і дурити все одно, він же-ж сам сказав, що ухваливши зовсїм нездалий до санкциї, а тим меньше до здїйстненя закон про платню учительску, він і тов. зробили своє, а за дальше не їх журa. Чи-ж такому чоловікови совістно обіцяти хоч би не знати що? Він і обіцяє Буковині індустрию. Не вже має тут на думцї збільшати в краю „Industrie-Rittertum“?... Обіцяє украєвлене льокальних зелїзниць, доси є на то лише будучий директор, его брат. Обіцяє висший суд краєвий, — се нїчого нового. Обіцяє всякі школи, національну автономію і справедливу угоду з Угорщиною, „о скілько се годен зробити одинокий посол“. Стілько й усеї скромности закрало ся до голословної програми п. Авреля, що стоїть, як доказано, в суперечности до его дотеперішних дїл, а ще більше до національних інтересів Русинів і всїх прочих не-волоских наций на Буковині.

А коли до всего того зважити непостійність характеру сего кандидата, котрий сегодня ганить і мішає з болотом, що вчера ще хвалив і величав, котрий годен завтра зречи ся всїх засад, на які нинї присягав, на котрого нїхто нїколи не може спустити ся; то для нас Русинів нема нї найменьшого сумнїву, що такого кандидата треба всїм нам поборювати зі всїх сил. Русини завели ся на нїм раз так грубо, що у друге не повірить єму нїхто з нас, хочби він присягав ся на чім сьвіт стоїть, хочби він і не зрадив ся був, що хоче служити національним отже румунїзаторским цїлям Волохів, бо хоче посол із мішаних повітів, де Русини становлять релятивну більшість, що доходить майже до половини усїх мешканців сего виборчого округа. Тільки зрадники руского народу можуть віддати голос на такого кандидата.

НА ГАЧОК! 6)

Комедия в І. дїї.
Переклад з нїмецкого.

(Конець).

Сцена 15.

ГАЛЯ, МІСЯ, ЯРОСЛАВ.

ГАЛЯ (*побачивши Місю в обіймах Ярослава*). І... Сего вже за богато!...

ЯРОСЛАВ. В саму пору надійшлась, не знав я що з тим фантом зробити.

МІСЯ (*з плачем*). Ах моя Галю!

ГАЛЯ (*з обуренем*). О сего вже за богато!

ЯРОСЛАВ. Алеж Галочко!...

МІСЯ. Алеж Галочко!...

ГАЛЯ. О'мій Боже!

ЯРОСЛАВ. Алеж дитино моя.

ГАЛЯ. Правду кажеш: я дитина. Тепер доперва тебе пізнаю... Ти дурив мене лишень... О мій Боже.

ЯРОСЛАВ. Алеж Галочко!...

МІСЯ. Алеж Галочко!...

ГАЛЯ (*до Місї*). Ти закинула гачок на мого мужа... Добре... Забери собі его. Я... я... поїду до мами (*відходить з плачем на лїво*).

ЯРОСЛАВ. Що се має значити!

МІСЯ. Зараз панови виясню. Я приїхала перед годиною, щоб відвідати Галю: по обопільних звіренях розмавляли ми про еї мужа, то є про Вас і рішили зробити малого фіґля... Я написала лист до пана, запрошуючи Вас на rendez-vous.

ЯРОСЛАВ (*бючись в чоло*). Тому то моя жінка задержувала мене...

МІСЯ. Простїть! Пане. Я поступила собі легкодушно...

ЯРОСЛАВ (*сьміючи ся*). Тепер вже всьо розумію... А то Павло зловив ся... А найже его...

МІСЯ. Я гадала, що розмавляю з мужем моеї приятельки, котрого бажалам блисше пізнати... Що собі Ваш приятель про мене погадає?

Сцена 16.

МІСЯ, ЯРОСЛАВ, ПАВЛО.

ПАВЛО (*входить з правого боку*).

ЯРОСЛАВ. А, отсе і він.

МІСЯ (*змішана*). О Боже!

ЯРОСЛАВ (*ідучи до него з усьміхом*).

ЯРОСЛАВ. Любий Павлуню. Та любовна авантура то видумка...

ПАВЛО. Як то?

ЯРОСЛАВ (*показує на Місю*). Так. То моя жінка шуткувала собі.

ПАВЛО. Твоя жінка?

ЯРОСЛАВ. Так... так... (*сьміє ся*). Весела забава! А найже тебе... Ха... ха... (*відходить*).

Сцена 17.

МІСЯ, ПАВЛО.

ПАВЛО (*на боцї*). Видиш Павлуню, який ти дурний. Добре тобі так (*голосно*); Панї добродїйка дарують...

МІСЯ (*змішана*). Пан простять...

ПАВЛО. Панї добродїйко, на правду... не знаю, як сей блуд направити...

МІСЯ. Позвольте пане, я Вам обясню.

ПАВЛО. То не потрібне. Муж панї сказав менї все...

МІСЯ. Мій муж! (*на боцї*) Тепер вмавляє в мене, що я є женою Ярослава. Бідному все вітер в очи...

ПАВЛО. Панї закинула гачок, на котрий як раз я зловив ся. Я є жертвою... признаюсь...

МІСЯ (*сьміло і відважно*). Прошу сїдати.

ПАВЛО (*весело*). Дякую (*сїдає*). Запевняю Вас послї, що я не такий вітрогон, як представив ся.

МІСЯ. А тепер прошу менї щиро сказати, що пан собі про мене подумали?

ПАВЛО. Я погадав собі, що ви панї є дуже ввічливі, дуже жартовливі,... троха веселі, може дуже веселі, але я... я люблю веселі женщини! (*зближає ся з крісłом до неї, по хвили відсуваєсь*). А, перепрашаю.

МІСЯ. А передовсїм любите такі женщини, що пишуть подібні листи...

ПАВЛО. Панї ошибають ся... Слово чести... Мої переконаня...

МІСЯ. Гарні переконаня. Ударилам в Вашу легкодушність і переконаня пропали.

ПАВЛО. Сьвята правда, а навіть грозило менї нещасте...

МІСЯ. А-а-а-а.

ПАВЛО. Не богато бракувало, а був бим стратив спокій душі.

МІСЯ. Чи може бути?

ПАВЛО. Слово чести. Лише мої переконаня...

МІСЯ. Знов переконаня?

ПАВЛО. Що до женщин в лїтах панї, то не позволилиб на се.

МІСЯ. Длячого?

ПАВЛО. Женщини в лїтах панї люблять бавитись тим сьвятим почутем, котре.. сьвіт називає любовію. Передовсїм вдовицї — то дуже небезпечні ества... сирени... сфінкси...

МІСЯ. Чи переконаня Ваші опирають ся на досьвідченю?

ПАВЛО. Так панї... Щиро кажучи, не маю щастя до женщин...

МІСЯ. Я не вірю...

ПАВЛО. Слово чести. Прошу послухати: Пару тижнїв тому просить мене мій старий приятель до себе на село... приїзджаю, а він поважно заявляє менї, що хоче мене оженити з прегарною вдовицею...

МІСЯ (*на боцї*). Що я чую!

ПАВЛО. Представте собі панї, та гарна вдовиця, як лиш почула, що маю приїхати, забирає свої річи і від'їзджає...

МІСЯ (*живо*). Чи вільно запитати о еї назвиско?

ПАВЛО. Міся Романовска. Чи панї еї знають?

МІСЯ. Дуже добре.

ПАВЛО. Чи она дійсно є так гарна, як менї оповідали?

МІСЯ. От так... — ще увійде...

ПАВЛО. Не розумію. Що то значить? „Увійде ще“.

МІСЯ. От так. Кажуть, що я подібна до неї.

ПАВЛО (*присуваючи крісло*). А в такім случаю вона чаруюча! (*по хвили відсуває ся*). Перепрашаю...

МІСЯ. При тім дуже живого темпераменту.

До правосл. Русинів в Чернівцях.

(Статя надіслана).

(Дальше.)

Пригляньмо ся тепер питаню, чи можливе є виділене православних Русинів із істнуючих тепер в Чернівцях двох правосл. мішаних парохій і на які перепони треба нам в сїм дїлї бути приготованими.

Православна церков вимагає, щоби в нїй кождий нарід славив Бога своєю питомою для всїх вірних зрозумілою мовою. Длятого то допустила она згідно з сим загальним своїм духом, щоби сьв. Кирил і Методий уложили для навернених до християньства Славян осібне славяньске богослужене, що стало ся ще давно перед тим, нїм і Волохи почали уживати в церкві своєї питомої мови. Давнїйше Волохи — і то аж до XVII. і XVIII. ст. послугували ся нашою церковною мовою добровільно, не маючи власних церковно-богослужебних книжок. Се було так в цїлій Молдавії і Волощинї, отже і у нас на Буковинї. Накидуючи нам нинї волоску богослужебну мову, волоскі загорілцї оправдують се т. зв. историчним характером буков. церкви, тимчасом коли під сим зглядом істория учить нас щось зовсїм противного так, що Волохам про сей характер лїпше би і не споминати. З другої сторони православна церков не знає жадної потреби відсьвіжувати якийсь там історичний характер, а знає тільки дїйсні потреби своїх дїтий духовних. І се цїлком природно. Бо „історичний характер" належить до архіву, а важність для теперішного житя церкви має єдино тільки теперішний дїйсний стан, або, що так скажемо, єї дїйсний теперішний характер. А дїйсний характер православної церкви на Буковинї більше як на половину руский: отже належить ся Русинам і відповідна зовнїшна церковна репрезентация в краю, а що найменьше заспокоєне наших духовних потреб у нашій питомій мові.

Що до потреби церковної репрезентациї як-раз в Чернівцях, то мусить она для нас тут бути, бо-ж се головне місто нашого краю і місце осїдку власти епархіяльної. — Потребу сеї репрезентациї не могли відкинути і наші найзавзятїйші противники, коли допустили, щоби при богослуженю в черновецких церквах виголошувано бодай дві три славяньскі ектениї. А не могли они се длятого, бо знали, що волоска мова не є виключною мовою православної церкви і не могли не признати, що Русини належать також до правосл. буков. архидиєцезиї. Не можна було також промовчати, що і в самих Чернівцях жиє споре число Русинів, длятого то треба було поробити окрім в катедрі і у всїх иньших черновецких церквах для нас певні концесиї в формі двох—трох славяньских ектений. Але з часом деякі душпастирі подумали, що для черновецких Русинів буде досить в катедрі рускої мови і почали в своїх церквах служити тільки чисто по волоски.

От таке то те преславне „мішане богослужене", яке нам про людске око подають, як духовний корм, в черновецких православних церквах.

А тимчасом мішаного богослуженя у нас, окрім у катедрі, не повинно бути в Чернівцях. Мішане богослужене, се щось нї сьвітло, нї темнота і оправдане лиш в разї крайної потреби. Такої-ж потреби у Чернівцях нїяк нема (окрім, як сказано, хиба у катедрі). Бо тут жиє досить велике число Русинів православних, для котрих повинна бути осібна парохіяльна церква.

Після найновійшого обчисленя жиє в Чернівцях понад 11.500 правосл. Русинів і Волохів. З того числа відпадає на передмістя Рошош, Монастирище і Горечу, де істнують дві передмійскі парохиї, 5.500, а около 6.000 на дві парохиї в середмістю. Припустивши, що лиш одна третина сего числа припадає на Русинів (фактично буде їх однако далеко більше, особливо, коли зважити, що богато передмійских Русинів могло би до одної церкви в серединї міста належати), то дістанемо поважне число 2.000 душ, коли навіть не вчислимо тут сотки рускої дїтвори, котра підчас шкільного року в Чернівцях пробуває і численних сїльских робітників. Отже нема жадної потреби, щоби таке поважне число Русинів скитало ся по ріжних черновецких церквах і кормило душу свою мачошиним мішаним, а властиво волоским богослуженєм, на свою власну духовну некористь і стид, та наражалось на збиткованє чужих собі по народности сьвященнослужителїв.

З сего слїдує дальше, що ми можемо, коли тільки того захочемо, опираючись на законом нам запорученім праві, оснувати собі осібну руску парохію і церкву в Чернівцях. Треба тільки рушити ся і не відкладати справи, надїючись, що може хтось иньший возьме ся за нас до сего дїла. Деякі перепони будуть, хотяй лиш більше формальної натури. Бо щоби оснувати нову парохію треба буде змінити вид і величину старих парохій, а то не так легко учинити. Теперішні пароxи одержали свої парохиї з певними правами і они певно противити ся муть, щоби їм ті права укорочено. Тому то звичайно переводять такі зміни при обсадженю опорожнених парохій. Щоби найти вихід із сего, треба би довго і основно розмишляти і радитись один другого, а передовсїм людий досьвідчених. Отсе власне є причиною, що взявши ся раз до працї, нам не треба нїколи рук закладати і мати бачне око на всї подробицї сего дїла і нїяк не надїятись, що оно може бути сейчас таки уладжене.

Окрім сих чисто формальних трудностий можна сподївати ся, що ми, особливо в нинїшних часах поступу і вільнодумности, не зазнаємо в сїй нашій справі жадних иньших перепон. Бо Волохи, від котрих можна би ся тут ще найскорше якихось перешкод сподївати, повинні самі бути раді, що для себе одержать в Чернівцях чисто національне богослуженє, котрого нинї остаточно не мають, а властиво мати-б не повинні і те, що мають, коли би перевело ся в житє признане в принципі мішане богослуженє.

А як не Волохи, то хто иньший буде нам в доходженю наших прав перешкаджати?

Найскорше може нам тут пошкодити хиба наша власна байдужність, або, чого борони Боже, яка незгода таки межи нами самими. Але і дотично сеї послїдної, нема, здає ся, чого надто бояти ся. Бо нас до тепер вже всяка біда наїла ся і то так дїймаючо, що хиба зрадник міг би в сїй хвилї ще відважити ся киринити у власній хатї.

(Конець буде).

Чим повинні стати, а чим суть Жиди?

(Конець).

Між руским народом, як сказано, живе найбільше Жидів. Ті Жиди, яких живе 10—13 проц. між нами на Буковинї, в Галичинї і на Українї, лучили ся звичайно з нашими ворогами і нищили наш народ материяльно. Ми не кажемо, щоби вони се сьвідомо робили, нї, їх гнула перевага, вони получили ся з перевагою. Їм забрали колись свою вітчину й вони розсїяли ся по цїлому сьвітови, однак їх інтелїґенция і проворний дух загарбав у свої руки майже увесь промисл. Ми-ж остались на своїй землї і мусїли і мусимо все покланяти ся нерідним божкам і ми оба разом слухали доси чужих розказів. Як межи паном, его слугами, а робітниками може колись прийти до конфлїкту, так само приходило до конфлїкту межи руским народом, а жидівским. І з того виринула гадка у Жидів, що наш народ старає ся знищити Жидів. Ми однак нїколи не хотїли і не хочемо нищити, бо в нас нема забаганок гнету над иньшим. Коли-ж ми приглянемо ся історичному розвиткови тих конфлїктів, то прийдемо до висновку, що таки не ми винні. І так: за часів небіжки Польщі, за славної панї — панщини — Жиди були ось тим чинником посередним, що гнобив наш народ материяльно і морально, бо пани віддавали свої добра, свої коршми у руки Жидів, ну, а ті певно що не були сьвяті, щоб не заробити в який небудь спосіб. Народ ненавидїв панів і ненавидїв слуг і прийшла „Коліївщина" 1768. р., де полила ся кров паньска і жидівска, де до того народ підбехтувала Катерина II. Єще перед тим на сотку лїт, за батька Хмельницкого, хотів народ позбути ся усяких панів, а разом з ними і слуг їх. Тому то від тих часів датуєть ся нїби ненависть нашого мужика до пана. Він видів, що Жиди не суть приятелями его, вони підуть за тим, в кого сила. І чи-ж ми не бачимо єще нинї, що Жиди в Росиї — стають „настоящими рускими" в Галичинї — „bracmi" і такими, що відграють важну ролю, яко полїтичний чинник, при усяких виборах як полїтичні „фактори" і виборчі „махери"? Тут на Буковинї стають вони Нїмцями. Чи-ж того чоловіка, що завсїгди йшов проти нас, а жив межи нами мав наш народ пригортати до груди?

Коли-ж ми знова поглянемо, чи то так дїйсно воно виглядає на таку ненависть, возьмім пожитє Жидів на селї. Вони там забрали у свої руки торговлю, чи-ж наш мужик до недавних часів, ба й тепер викинув якого крамаря зі

ПАВЛО. Нїчо не шкодить. Можна остро з нею поступати, а буде спокійна.

МІСЯ. А! гарні переконаня!...

ПАВЛО. Лиш що до женщин живого темпераменту. Мій Боже! Кобим мав таку жінку, як панї добродїйка, тобим носив єї на руках.

МІСЯ. За богато ласки.

ПАВЛО. Як приятель мужа панї, говорю цїлком отверто...

МІСЯ. Дуже обовязна...

ПАВЛО. Не правдаж? З замужними женщинами можна цїлком отверто поступати. О! замужні женщини, то одинокі єства в товаристві...

МІСЯ. За позволенем. Перед хвилькою обожали ви вдовицї... Ваші переконаня і засади...

ПАВЛО. А так... Правда по Вашій сторонї... Вдовицї то одинокі єства. Моя вдовичка находить ся тепер о пару тисячів метрів над морем. Поїхала до Дорної. Спішачись забула тоалету і фляшочку. Я забрав ті річи зі собою. Поїду, і віддам єї і...

МІСЯ. Отже хочете єї пізнати?

ПАВЛО. Я? Нї! Лиш вразила мене тим, що утїкла передомною...

МІСЯ. Жаль менї Вас дуже і бажаю причинитись до обопільного зближеня Вас до себе. Напишу до неї пару слів щирої правди про Вас.

ПАВЛО. Панї добродїйко! То злишне. Маю єї лиш сказати пару слів.

МІСЯ. Хто знає, на що то може придати ся (*іде до столика і пише*).

ПАВЛО (*позираючи на Місю, до себе*). Ах! Чаруюча женщина! Ангел! Мій Боже, той Ярослав має велике щастє! Ой! бідний Павлуню, ти стратив голову... Утїкай, неборaку!

Сцена 18.

ЯРОСЛАВ, ПАВЛО, МІСЯ.

ЯРОСЛАВ (*з лївої сторони входить*). Богу дякувати... Моя жінка вкінци успокоїла ся. З тими жінками то така біда.

ПАВЛО (*тяжко зітхаючи, на боцї*) Ах то правда! (*голосно*). Мій любий Славку, твоя жінка то перла... то ангел!! Чаруюча!

ЯРОСЛАВ. Ти бачив єї?

ПАВЛО (*зітхаючи*). Ах! Чи я єї бачив? Таж розмавляв з нею цїлу годину, об'ясняв як міг... Чаруюча женщина!

ЯРОСЛАВ. Деж ти єї бачив?

ПАВЛО. Де? Тут, дивись, от сидить і пише.

ЯРОСЛАВ. Та панї? ха... ха... А бодай тебе... Що ти вирабляєш, мій приятелю!...

Сцена 19.

ЯРОСЛАВ, ГАЛЯ, ПАВЛО, МІСЯ.

ЯРОСЛАВ (*до входячої Галї*). Дорога Галю, позволь собі представити... Моя жінка, мій приятель Павло Іваньский.

ПАВЛО. Алеж жартуєш...

ГАЛЯ. Нї. Мій муж не жартує.

ПАВЛО. Панї добродїйка простять, але я стратив голову. Не знаю, що зі мною дїє ся?!

МІСЯ (*скінчивши писати, на боцї*). А тепер бомба пукне.

ПАВЛО (*показує Ярославови на Місю*). Але хтож є та панї?

ГАЛЯ. Позволь, моя Місю... Міся Романовська, пан Павло Іваньский.

ПАВЛО. Як то? Міся Романовска?!

ГАЛЯ. Так, то моя приятелька. Відїзджає до Дорної.

ПАВЛО. Отже то панї передомною утїкають?

МІСЯ. На нещастє так!

ПАВЛО (*лагідно*). Чому?

МІСЯ (*подає єму написаний лист*). Прочитайте, пане!

ПАВЛО (*читає*). „Люба Місю! Ти зробила велику дурницю, виїзджаючи до Дорної. Пан Павло, котрого я тут пізнала, то, дуже приємний чоловік"... (*з радостию*) О панї! (*читає дальше*) „і вір менї, що заслугує на поважанє, а навіть на любов". — О дорога панї! Чи то сон!

МІСЯ (*весело*). Нї, то дїйсність.

ПАВЛО. Прошу панї позволити собі товаришити.

МІСЯ. До Дорної??

ПАВЛО (*клякаючи перед нею*). Нї. Бажаю бути Вашим товаришем на цїле житє!!

МІСЯ (*по короткій мовчанцї*). Добре. Але під одним услівем...

ПАВЛО. А то є?

МІСЯ. Що Ви нїколи вже не підете на гачок...

ПАВЛО. Нїколи. Присягаю... Нїколи. А зрештою я так щасливо вхопив за той гачок, який панї закинули менї своїми блискучими карими очима, що се бідне моє серце лиш до Вас належати може.

МІСЯ. Побачимо.

ПАВЛО. Найдорозша панї... (*цїлує єї в руку*).

ЯРОСЛАВ. А тепер, моя Галю, за тілько неприємностий прошу о сердечний поцїлуй...

ГАЛЯ. З цїлого серця, мій любий Славку! (*Коли Ярослав цїлуєть ся з Галею, Павло цїлує Місю в руку*).

ІВАН (*входить головними дверми, дивить ся здивований на обі пари і говорить, на боцї*) Сусе Христе! Що то панцтво виробляє!

ЯРОСЛАВ. Що там такого?

ІВАН (*дурновато*). Нїби... Ага! Обід на столї.

Завіса спадає!

села? Нї він спомагає его, бо купує усьо в него, а за те дізнавав пониженя тільки та шкоди. Буде добре стояти матеріяльно мужик, буде добре стояти й сїльский промисловець, та ґандляр Жид. Чи-ж можна відлучити одно від другого? Думаю, що нї, а як нї, то не повинно бути теж і роздору, то ми повинні спільно йти до одної мети. І коли Жиди перестануть дїлати на шкоду нам, то ми радо з ними пíдемо, радо звяжемо ся узлом трівкої дружби.

Щоби однак Жиди дійшли до того, то вони передовсїм мусять мати почуте якоїсь нациї, а не раси розкиненої й несьвідомої маси. Обставини, що зробили з них таких, які вони тепер є, мусять минути ся й Жиди повинні старати ся передовсїм стати нациєю зі своєю мовою, окремішною, якою є їх жарґон. Вони нехай не цураються ся жарґону, нехай не зважають на посьмішки. Бо коли приглянемо ся усяким стремлїням якого народу, що не має сили полїтичної, то побачимо, що самі таки люди з тої нациї висьмівали отті стремлїня доси, доки ті стремлїня не стали на реальній підставі і не набрали сили,та перестали бути ідеалом, бо здійснили ся.

Щоби однак те осягнути, то Жиди повинні йти разом з другими, а не вислугувати ся сильнїйшим. Вони повинні чути свою житєву силу й йти в дружбі з народом, побіч котрого і серед котрого живуть, а тим суть Русини, й слова д. Ахера нехай затямить собі кождий тямучий, а нетямучий нехай навчить ся — entschiedene Freundschaft mit den Ruthenen!

Полїтичний перегляд.

Угорщина. Заряджене Феєрварого, яким він зносить ухвалу будапештенської ради міської що до неприниманя навіть доброгільно складаних податків, рада міська узнала лише за приятельску раду, не звертаючи навіть на ню уваги. Натомість ухвалив будапештенський маґістрат віддавати добровільно вплачені податки тій інституциї фінансовій до переховання, яку вкаже репрезентация міста, а податків на передплаченних цїлком не принимати; ухвалено також візвати населене до плаченя міських податків, бо після теперішного стану каси можна покривати видатки лише до 15. серпня. Тимчасом ґр. Тіша веде аґітацию за утворенем нової більшости в соймі на підставі порозуміня лїбералів з умереннїйшими сторонництвами коаліциї.

Швеция а Норвеґія. Спецыяльно в справі зірваня униї, скликаний на засїданє парлямент шведский опер ся баажаням кругів двірских, які перли до задержаня униї шведско-норвеґскої навіть силою. Комісия парляментарна, яка сею справою займала ся, ухвалила, що годить ся на зірване униї з Норвеґією, лише жадає: знесеня пограничних кріпостий — так зі сторони Швециї як і Норвеґії — між обома краями; визначеня Норвеґією певного обшару в Норвеґії на випас шведских реніферів; розписаня в Норвеґії нових виборів до штортінґу і ухвали того нового штортінґу що до зірваня униї; народного голосованя над зірванем униї і т. п. Сю ухвалу комісиї приняли вже обі палати шведські, а перша палата без дискусиї. Що до Норвеґії, то она певно запротестує проти таких ухвал шведского парлятенту, якими він мішає ся в справи чисто норвеґскі, до яких не мав права мішати ся навіть за часів униї; з другої однак сторони штортінґ норвеґский сам годить ся на переведене народного голосованя і в тій справі появило ся вже в штортінґу спецыяльне правительственне предложене, яке штортінґ відіслав до комісиї, котра сейчас приступила до обрад над ним.

Росия. „Новости“ завішені мін. справ внутрішних на два місяцї. Мимо заказу Трепова „Неустаюча комісия конґресу земств“ ухвалила урядити цїлий ряд зібрань, головно в ґуберніях над Волгою, щоби пропаґувати ідею конституциї і орґанїзувати опір проти надужитя властий. Трепов заборонив всїх конґресів, з'їздів і зібрань в цїлій державі. Власти полїцийні мають списувати імена учасників, а збори розвязувати, хотьби силою. В кругах правительственних в Петербурзї говорять, що цар відложив проєкт Булиґіна на неозначений час. В Виборґу застрілив робітник шефа жандармів Прамаренка; робітника арештовано. Ґенер. Ґуб. Варшави одержав вирок смерти і зі страху утїк з Варшави, бо вирок має бути виконаний в найблизших днях. У богатьох учасників конґресу земств відбули ся домашні ревізиї. В Одесї дістали конзулї заграничних держав листи анонїмові з повідомленєм, що в пятницю мають ся відбути в Одесї великі розрухи протижидівскі.

Сербія. Хитаючи ся між димісиєю кабінету, а розвязанєм скупштини, правительство сербске здецидувало ся остаточно розписати нові вибори. Правительство вийде з борби виборчої побідоносно, хотяй побіда та буде дуже незначна. Доси вибрано 78 незалежних радикалів (сторонництво правит.), 58 радик. умір., 14 народовців і лїбералів, 4 поступовців, 2 социялїстів і 1 людовця. В 11 округах відбудуть ся ще 30. с. м. доповнюючі вибори, при яких правительство сподїє ся зискати не тілько 3 послів, які єму потрібні до абсолютної більшости, але ще і кілька послів понад те. В кождім разі побіда правительства є дуже слабенька. Вибори відбули ся спокійно.

Базилея. Відбув ся тут конґрес Сіоністів, на який явило ся з горою 1000 учасників. Президентуру обняв Нордау. Промови були в язиці еврейскім, нїмецкім і російскім. Ухвалено сконцентрувати акцию на Палестину і сусїдні краї.

Росия й Японїя.

З дипльоматичних кругів доносять, що Камура нїм приняв уряд мирового повновласника японьского, поставив слїдуючі условини: Перед отворенем конференциї мирової має бути: 1. Затягнена пожичка японьска так, щоб Японїя була готова до дальшого веденя війни на случай зірваня переговорів мирових; 2. Занятий Сахалїн; 3. зведена децидуюча борба в Манджуриї і 4. має почати ся марш війск на Владивосток. Що се правда, здають ся потверджувати подїї воєнні. Ото Японцї заняли без борби Александровск і вивісили на палатї ґубернатора свою флаґу. В той спосіб Японцї Сахалїн фактично опанували. Знов „Daily Mail“ доносить, що Японцї відніели в північній Кореї сьвітлу побіду. В Манджуриї ворожі війска стоять від себе в віддаленю 19 кільом. Леда день може прийти до головного бою. Позичка японьска вже давно субскрибована, а Владивосток вже відчуває желїзний перстень війск японьских, які невдовзї замкнуть его цїлком від сьвіта. Що до мирових переговорів, то они пічнуть ся вже напевно 7. серпня в Portsmouth. Говорять приватно, що Японїя жадає 1 міліярд доларів відшкодованя, та евакуациї Владивостоку, коли-б навіть мала ся зречи укріпленя Порт Артура.

Телєґрами „Буковини“

із дня 29. липня 1905.

Лїверполь. На двірци в Ватерльо вдарив електричний експреспотяг на порожний потяг в наслїдок зле уставлених вайх. Перший віз експреспотягу цїлком розтрісканий. З 25 подорожних 20 на смерть убило ся, прочі лежать покалїчені під розвалинами.

Франценсбад. О. Ґапон приїхав тут на курацию.

Льондон. „Daily Telegraph“ доносить з Токіо: Японьска фльота блькує Владивосток. Сильний віддїл японьский стереже берегів Сахалїну, Сибериї і Кореї.

Новий Йорк. Японьский мировий відпоручник Сато каже, що Японїя є готова заключити роз'єм.

Софія. Альбанцї масакрують в Старій Сербії тамошних християн. Полученє межи Старою Сербією а Цареґородом перерване. Порта побоює ся вмішаня ся Австриї.

НОВИНКИ.

Чернївцї, 29. липня 1905.

Цїкавий процес відбуде ся невдовзї в Парижи. Ще 1853. р. заснували приятелї поета Лямартена „Société des oeuvres de Lamartine“, щоби вирятувати поета з нужди і запевнити тревалу вартість его творам. Товариство мало акцийний капітал в висотї 450.000 франків. Більшу половину акций відступлено поетови, по якім дістала їх в спадку его сестрінниця Валентина Лямартен. Коли она 1898. р. померла, записала она ті акциї парискому фінансїстови Дебардови з тим, що дивиденди мають дістаьати ся єї племінницям. Але Дебард поставив внесене на загальних зборах товариства акционарів, щоби товариство розвязати, а що сам мав більшу половину акций — то удало ся єму, мимо однодушного спротивленя прочих акционарів, переперти ухвалу, після якої дивиденди не мають бути виплачувані лише задержані в резерві. В виду сего племенницї Лямартена заскаржили сего цїкавого опікуна, проти якого в Парижи виявило ся загальне обуренє, до суду за недодержане условин тестаменту, при чім остро осуджують его поступованє. На се вніс знов Дебард проти них скаргу за обиду, жадаючи 3000 франків відшкодованя. Процес той будить загальне заінтересоване в сьвітї.

Похорони Ю. Сїмоновича відбули ся 26. с. м. Функциї духовні сповняли о. Шмід, Каспрович і Костецкий. В обході похороннім брали участь між иньшими: митрополит Рента, радник двору Фекете, почетний бурмістр бар. Кохановский, віцебурмістр бар. Фірт, радн. правит. Бальмош, презид. висш. суду краєвого Тхуржнїцкий, презид. суду Кляр, віцепрез. Артимович, екс. Лупул, през. банку краєвого др. Лупу, радник краєвий Захар, радник висшого суду краєвого Калитовский і Мізиньский, прокуратор держ. Міхальский і б. д.

Смерть епілептика в Прутї. В понедїлок купало ся в Прутї 4 мешканцїв Жучки. Вода сягала по пас. В тім один з них дістав нападу епілептичного і почав ся топити. Прочі его товариші, місто его ратувати, кинули ся втїкати, кличучи других на поміч. Доперва піонери, працюючі на рiцї витягнули нещасного на беріг, де заряджено всї средства ратункові, але безуспішно, бо житя привернути утопленого не вдало ся. Утоплений зове ся С. Гельман і числить 28 лїт.

Убиті громом. 25. с. м. навістила місто Серет сильна буря з градом і громами. 2 хлопцї, які з сусїдного села прийшли були на ярмарок до Серету, захоплені бурою поховали ся під високу тополю. Заєдви они там сховали ся, ударив грім в тополю і розлупив єї на двоє, а обох хлопців убив на місци.

Сильна буря з громами перетягнула 26. с. м. через Фратівці і Костишу. Один грім ударив в керницю коло церкви, другий в стіжок, який сейчас згорів, а третий в тополю, яка розлетїла ся в кавалки.

Оповістки, іменованя і т. п.:

„Взаїмна поміч галицких і буковиньских учителїв і учительок“ дочекала ся вже свого істнованя. Комітет основателїв (давнїйша комісия статутова) скликує отже сею дорогою перший загальний збір членів на день 28. серпня 1905. р. на 10. годину рано, до великої салї школи видїлової ім. Шевченка у Львові, при ул. Сикстуській ч. 47. Порядок дневний: 1. Відкрите збору відпоручником комітету основателїв. 2. Вибір президії збору. 3. Поясненя до статуту і проєкт реґуляміну. 4. Вибір 12 членів ради над'зорчої. 5. Вибір 3 членів комісиї контрольної. 6. Справа заснованя віддїлів окружних. 7. Внески членів. Рівночасно з сим оповіщенем комітет основателїв дає до друку статут, котрий розішле в перших днях серпня з відповідною відозвою і чеками на оплату вписового всїм, що доси зголосили своє приступленє до товариства. Пожаданим є, щоби члени заздалегідь обговорили на довірочних зборах по провінциї всї потреби своїх округів шкільних, які можуть мати звязь з „Взаїмною помочию“, а особливо усмотрили людий до управи віддїлами окружними. Резолюциї таких довірочних нарад, предложені загальному зборови до порішеня, булиб директивою для першої управи товариства, яка тим чином могла-б від разу повести товариство дорогою вказаною загалом членів, а тим самим устеречи ся на будуче яких небудь замітів і при взаїмнім довірю членів прямувати до витичених цїлий товариства. При сїй нагоді комітет основателїв просить і взиває всїх прочих учителїв і учительки, що мають намір приступити до учительскої „Взаїмної помочи“, щоби чим скорше подали комітетови свої адреси на руки руского товариства педаґоґічного у Львові, при ул. Сикстуській ч. 47. — *Комітет основателїв.*

Ц. к. краєв. през. Буковини призначив краєв. прав. секретаря др. Е. Таранґула до веденя дїловодства при старостві в Сучаві.

Ц. к. краєвий президент іменував ц. к. асистента ветеринарії Д. Яновича в Ґокобіц ц. к. окружним ветеринарем при власти адмін. Буковини в 10. ранзї і ветерин. волонтара в черновецкім маґістратї Л. Зайдцера, не ад'ютованим ветер. асистентом і обох призначив до служби при ветер. окрузї в Чернівцях.

Іменованя. Президент висшого суду краєвого у Львові, іменував на III. сесию судиїв присяглих, яка починає ся 9. серпня 1905 о год. 9. рано, віцепрезидентом суду краєвого в Чернївцях Александра Артимовича, а его заступниками Корнеля Лукашевича, д-ра Юрія Альбеску, Володислава Домараскі і Казимира Анґермана.

Перегони. Клюб хову коний з видїлу культури краєвої устроює дня 15. серпня с. р. о 3-ій год. по полудни в Радівцях перегони мужицкі, на яких можуть бігати конї мужицкого хову висше 3 лїт віку. Перегони відбувають ся на рівнім місци; віддалене мети виносить 1000 метрів. Нагорода Видїлу краєвого виносить: для І. побідника 150 кор., для II. 70 кор., для III. 50 кор., для IV. 30 кор. і 100 кор. для того, хто буде мати найкрасшого коня, а хто ще в попередних роках за того коня нагороди не дістав. Виплата нагород слїдує зараз по укінченю перегонів. Проти рішеня суду, який роздїлить нагороди, нема відклику.

Спізнений асентерунок. Буков. краєве правительство повідомляє призначених до пізнїйшого асентерунку в Чернївцях і Коломиї, асентерунок той відбуде ся в тих містах в місяци серпни, тільки 5. серпня, а в вересни, тільки 20. вересня.

Позір! В недїлю дня 6. серпня 1905 о год. 3-ій по пол. відбудуть ся на толоці перед читальнею, а в разї непогоди в читальнї, перші загальні збори й отворене коша тов. „Січ“ Милїєві (повіт вижницкий) із слїдуючим дневним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Вибір січового батька й матки. 3. Поясненє статутів. 4. Вибір старшини. 5. Врученє відзнак і прапора. 6. Привітні промови. 7. Ухвалене членьских вкладок. 8. Вільні внесеня. 9. Січові вправи. 10. Народні танцї й забави. На се торжество запрошуємо доохрестну інтелїґенцию й сестри „Січи“. — *Василь Завадюк, Юліян Ґулїн.*

Посмертні вісти.

Др. Юрий Попович звісний в житю полїтичнім яко ініціятор і творець демократичної волоскої полїтики, унїверзитетский професор, бувший посол до сойму і парляменту — поповнив в Мункачи самоубійство через отроєне. Причиною є родинні невзгодини і жаль, що єму не дістала ся катедра румуньскої історії права на букарештеньскім унїверситетї, на яку він напевно числив. — Тїло его має бути споваджене до Черновець. Покійник мав особливо серед румуньскої молодіжи великий мир.

Надіслане.

Подаю до відомости всїм тим Панам, які побрали календарі „Рускої Бесїди“ в розпродаж, а до тої пори мимо кількаразових напімнень не звернули ані гроший, анї календарів,аби **безпроволочно до 1. серпня** зробили одно, або друге, в противнім разї **наразять ся на кошта, які нарostуть при примусовім стягненю.** — З глубоким поважанем *Іван Захарко.*

25.000 Корон

виплатить фірма **Georg Schicht, Aussig** кождому, хто докаже що еї мило „Шіхт" складає ся із шкідливих частий.

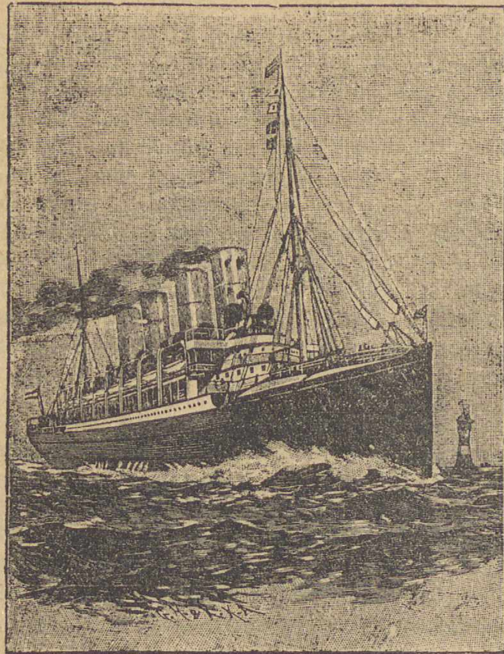
МИЛО ШІХТА

(мило з оленем або ключем)
є найлїпше, найввидатнїйше як також і найдешевше.

Вільне від всяких шкідливих складових частий.

68 (3—25)

При закупнї прошу уважати, аби кождий кавалок мила був заосмотрений в напись „ШІХТ" і в оден із знаків охоронних „ОЛЕНЬ" або „КЛЮЧ".

До Америки і Канади

перевозить найдешевше і вигідно

Лінія Кунарда

заступництво для Галичини
Йосиф Айлє
у Львові, ул. Браєрівска 6.
63 (6—20)

AUSTRO-AMERICANA.

Австрийске сполучене акцийне корабельно-перевозове тов. в Трієстї.

Правдивий пасажирский оборот до Америки через Трієст-Ню-Йорк.

Ґенеральна АҐЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Ґольдлюст і Спілка

Чернівцї, ул. Палати краєвої 6.

Для провінций принимає ся аґентів.

58 (7—10) н.

Я, Анна Чіляк

58 (35—52)

завдячую власному випаходови помади, через котрої уживанє зріст мого волося дійшов до 185 см. довготи. Се є одиноке средство против випаданя волося, скніпляє і приспішає его зріст віддає великі прислуги панам, котрим йде о красні вуси і бороду, запобігає передчасному лисеню і сивіню, взагалї чудотворна ся помада вертає волосям так на голові як на бороді натуральну полискуючу бавру. Дїлає она однаково так у молодих як і стариків. Я уживала еї 14 місяцїв.

Цїна одного слоїка

1 зр., 2, 3 і 5.

Щоденна розсилка в цїлий ссвіт

за попереднім надісланем гроший, або за посліплатою. Найліпше замавляти просто з фабрики:

Анна Чіляк
Віденъ
I., Graben 14.

Головний склад в Чернівцях: **Шмід і Фонтін.**

Заряд друкарні „Руської Ради"

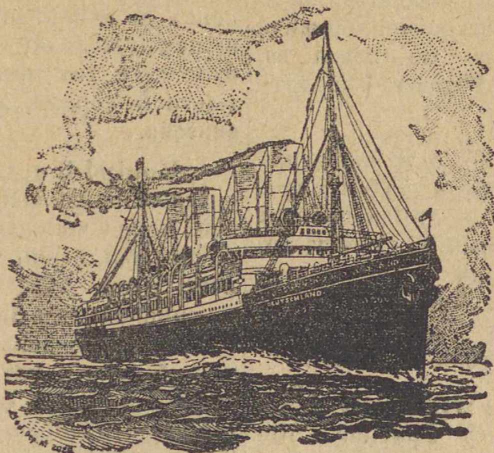
звертає увагу інтересованих, що всякі друкcорти висилає **лиш** за попереднім надісланем належитости або за посліплатою.

Помічник торговельний

пошукує місця. Може вести і бухгальтерию. Адреса: Ґаврил Гоґол, корінний склеп а Кучурові великім.
67 (4—8)

Hamburg—Amerika Linie

Проста переправа без пересїданя.

Знаним із своєї скорости почтовим і поспішним кораблем т. зв. Doppelschrauben Schnelldampf.

З Гамбургу до

Ню-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плята, Полудневої Африки і Східної Азиї.

Парівцї „Гамбурґ—Америка" лїнії відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаминитий харч, чисті каюти, і пасажири їдуть ними скоро і безпечно.

Видача карт до всїх стаций Сполучених держав і до Канади

Близші условя уділяє охотно

ҐЕНЕРАЛЬНА АҐЕНЦИЯ ДЛЯ БУКОВИНИ.

57 (5—5) Чернівцї, ул. Паньска 16.

Мужеске, дамске і дїточе Етаблїсема

ТАЙТЛЕР і ШТЕРНБЕРҐ

Чернівцї, Ринок 5. (готель „під чорним Орлом"

23 (23—24)

поручаю на весну і лїто

Новости дамскої конфекциї і мужескої ґардероби

найновійшого рода

Специяльности в уборах дїточих.

Все після найновійшого крою і наймоднїйшої анґлїйскої і францускої моди.

Дешеві сталі цїни — явні на кождій штуцї.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівцї, улиця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручаю найбільший вибір лїтних артикулів після нановійшої моди.

Парасолї від сонця, чисті шовкові з наймоднїйшими ручками. Чорні Eu tout cas (ґаранция через один рік, у всїх модних красках. Циґарницї і прочі подібні артикули після послїдної моди. Парасольки дитинячі, парасолї від дощу, для панів, пань і дїтий, ріжного рода

Товари обувяні з американьскої фабрики Hathavay Soule & Harrington в Бостонї. Самостійна продаж обуви з Boxealt і Chevreaux, черевики систему д-ра Лямана і сандалики Кнайпа, півчеревики домові і ріжні найлїпшої якости для панів і дам як також черевики до вправ ґімнастичних.

Артикули шпортові. Віобивачі до гри Lavn-Tennis, бальони, болцї, шапки, і т. п. до того прибори.

Рукавички Glacè, Chair. шовкові, півшовкові, à jour всїлякого рода. Паньчохи, дамскі сїтки, паньчохи для дїтий найлїпший виріб сїткові кафтанички, зарукавочки у всїх модних красках

Капелюхи найлїпші Panama, Abanilla фльорентиньскі, з рижової соломки, найлїпших заграничних фабрикатів для панів, пань і дїтий.

Дамскі шпортові шапочки анґлїйскі в ріжних красках, найлїпших фабрикатів

Капелюхи фільцові легкі лїтнї після моди, в ріжнородних красках

Шапочки для панів дїтий з ріжного штофу і ріжпої сорти звичайні і до подорнжи.

Біле з правдивого анґлїйского зефіру, в десень білї пікові, гладк, фальдовані під ґарантиєю. Ковнярики і маншети, білі і в красках.

Кравaтки тукраєві і анґлїйскі, кождого місяця нові.

Артикули до подорожи. Найбільший вибір валїзок, куфрів, пуделок, ташок, клунків і ремінців до пакованя, касет, циратових мішочків, нецезарків, пледів, мішків на біле дамских мошонок на дорогоцїнности і т. д.

Склад ґоудиярскої фабрики обуви A. L. Popper.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає: Іван Захарко.
З друкарнї товариства „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.